

NØTTEKRÅKA

Utsikten fra Kolsåstoppen viser noe av Bærums varierte natur. Men mye av det du ser på dette bildet blir borte, blant annet har Plantasjen allerede tatt en stor bit av jordet i bakgrunnen. Det som blir borte, kan ikke bare måles i kvadratmeter.

Bærum har ennå ingen handlingsplan for å sikre kommunens unike arts mangfold.

Hvordan kan vi sikre det viktigste av Bærums-naturen – uten en plan?

Bærums politikere har ennå ikke tatt initiativ til å lage en plan for å ivareta Bærums unike biologiske mangfold. De samme politikerne var før kommunevalget for snart fire år siden samstemte i sitt ønske om å ta vare på dette mangfoldet. Når skal de starte planarbeidet? Les hele saken, side 3.

Les mer om dette:

Hva sa politikerne i 2003?

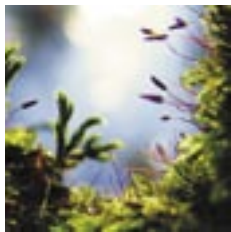
side 6

Ny naturmangfoldlov

side 7

Våre forpliktelser

side 8

Verdifulle trær i Bærum

side 9

Kartlegging av naturområder

side 10

Når vi stjeler av det biologiske mangfoldet ett sted, må vi "gi tilbake" et annet sted

Som det fremgår av dette nummeret av Nøttekråka, er vi særlig opptatt av hva vi gjør for å ta vare på vårt fantastiske artsmangfold, og for å påta oss vår del av de nasjonale forpliktelsene innen bevaring.

Bærum er en presskommune med stor utbyggings- og nedbyggingsiver. Dette virker direkte inn på artsmangfoldet, som blir truet. For å hindre en videre reduksjon i kommunens naturrikdommer, har Bærum to muligheter:

Jan Schwencke

1. Hindre all menneskeskapt virksomhet som truer mangfoldet.
2. Sikre en økning i det biologiske mangfoldet i enkelte områder, for å kompensere for nedgangen andre steder.

Mulighet 1 kan bli vanskelig å realisere. Hva vil så mulighet 2 innebære i praksis? La oss ta et konkret eksempel: Den planlagte etableringen av en tursti langs Engervannet.

STORE, NEGATIVE FØLGER FOR ET UNIKT FUGLELIV

Kommunen ønsker å anlegge en tursti parallelt med etableringen av Jernbaneverkets nye dobbeltspor mellom Sandvika og Lysaker. NiB har vært med på flere befaringer i området og skulle gjerne sett at det var mulig å anlegge en slik sti. Den ville sikre en grønn streng helt inn i marka, fra et Sandvika i stadig vekst. MEN: *Siste Sjanses* naturfaglige rapport konkluderer med **"store, negative konsekvenser"** ved å legge en sti i dette naturområdet. Stien vil påføre det unike fuglelivet en altfor stor belastning.

HVORDAN KOMPENSERE, KJÆRE POLITIKERE?

Men Bærum kommunes politikere og administrasjon ønsker tydeligvis stien velkommen allikevel, og den blir trolig realisert. Våre folkevalgte vet at resultatet vil bli at kommunens biologiske mangfold forringes. "Dette er så viktig for Bærums befolkning at vi allikevel ønsker stien realisert," er hovedargumentet. Det vi beboere får, er en tursti som vi strengt tatt ikke behøver, og vi får et forringet naturmiljø. Ved sin beslutning gir politikerne ingen signaler om hvordan tapet skal kompenseres. Og uten å se beslutningen i lys av en plan for ivaretagelse av artsmangfoldet, vil politikerne i mindre grad måtte stå til rette for en slik beslutning. Derfor anbefaler Naturvernforbundet i Bærum at planer for opprettholdelse av det biologiske mangfold utarbeides umiddelbart.

NØTTEKRÅKA

Har du forslag til stoff?

Ta kontakt med:
Wenche Landaas, tlf. 67 14 30 76
E-post: wenche.landaas@c2i.net

Utgitt av:

Naturvernforbundet i Bærum (NiB)
Postboks 252, 1319 Bekkestua

Bankgiro: 1627 11 34243

Ansvarlig redaktør: Wenche Landaas
Utforming: David Keeping
Trykk: Haslum Grafisk AS
Papiret er fremstilt iht. ISO 14001
(miljøsertifisering)

Vi søker DUGNADSVILLIGE!

Naturvernforbundet i Bærum (NiB) utfører en rekke dugnader i løpet av et år. Dugnadene gir oss en helt nødvendig økonomisk plattform for å kunne utføre vårt miljøvernarbeid. For det meste er det styrets medlemmer som stiller på dugnadene, som både er nyttige og trivelige. Vi møtes for å samle inn skrot, for å skilte turstier, fjerne underskog og uønskede planter, som f.eks. kjempebjørnekjeks. **Kunne du tenke deg å bli med oss på noen av disse dugnadene?** Vi trenger særlig pensjonister eller andre som kan ta seg fri en formiddag. Som sagt, arbeidet er både nyttig og trivelig, gjerne med en kaffepause attåt! Henvendelse til styremedlem Gry Thune Young, tlf. 9204 4307, eller på e-post til: gthune@online.no

En naturfaglig kartlegging viser at det vil ha "meget store negative konsekvenser" for naturen å legge en tursti langs Engervannet på nedsiden av Jernbaneverkets nye dobbeltspor. Det unike fuglelivet i enden av vannet vil lide. Allikevel vil kommunens administrasjon og politikerne i Plan- og miljøutvalget trumfe gjennom realiseringen av sin idé.

Foto: Jan Schwencke

Ennå ingen planer for hvordan Bærum skal sikre sitt biologiske mangfold:

Hvis huset ditt brenner, hva er det første du vil redde?

Du vil sannsynligvis ikke redde den store bokreolen fra IKEA. Heller ikke fryseren, spisebordet eller stereoanlegget. Alle disse tingene lar seg erstatte. Men du vil gjøre alt for å redde hver og en i din familie - kanskje også kjære, personlige eiendeler som fotoalbumene. Du vil gjøre alt du kan for å redde alt som er *uerstattelig*.

I overført betydning "brenner" naturen, også her i Norge. Mye uerstattelig er allerede borte. Og vi har ingen "brannvernplan". Arealer må vike til fordel for menneskeskapte, fysiske inngrep. Også

i Bærum. Naturen som forsvinner kommer aldri tilbake, sakte men sikkert forandrer vår kommune karakter. Hvor lenge kan vi fortsette å kalle Bærum "en grønn kommune med landlig preg"?

HULL I NATURENS VEV

Med nedbygging av naturen forsvinner deler av det viktige mangfoldet, den veven av levende liv som fra naturens side henger så godt sammen og som sikrer balanse og bevaring for ettertiden. Alle de små delene i veven er gjensidig avhengig av hverandre - forsvinner én del, vil det påvirke noe annet. Også i Bærum lager vi hull i denne veven, og politikerne har ennå ikke bestemt seg for å lage en plan for hvordan vi skal få tettet hullene eller sikre det som er igjen. Kanskje har vi heller ikke forstått godt nok *hvorfor* vi må tette hullene.

Hva skjer med den naturlige balansen når stadig nye arealer bygges ned - når boliger, skoler,

barnehager, butikker, kontorer, industri og veier krever plass?

NORGES RIKESTE FLORA?

Bærum har fra naturens side, med sitt gode klima og sin kalkrike grunn, et svært godt utgangspunkt for et rikt biologisk mangfold. Når det gjelder blomster og planter har kommunen kanskje den rikeste floraen i landet. Hvordan skal denne natur- og landskapsarven forvaltes best mulig i en kommune med et kraftig utbyggingspress?

Arter blir borte for godt, i et stadig raskere tempo. Lista over truede arter, den såkalte rødlista (se s. 8), blir lengre og lengre også hos oss i Bærum. Bare på Isi er 40 sommerfuglarter truet. I begynnelsen av 2007 har Bærum kommune ennå ikke en samlet plan for hvordan vi skal ivareta vårt biologiske mangfold. Dette til tross for at Stortinget har vedtatt et nasjonalt mål om å stanse tapet av biologisk mangfold i Norge innen 2010! Dette er bekymringsfullt!

SYNLIGGJØRING

Vi i NiB arbeider blant annet med å synliggjøre noe av det unike mangfoldet som naturen i Bærum har å by på, både i og utenfor byggesonen. Når vi vet hva vi har, er det lettere å sikre våre verdier for ettertiden. Vi utfordrer nå våre folkevalgte: *Ønsker vi å ta vare på det viktigste i Bærum, så må vi raskest mulig ferdigstille kartleggingen, deretter planlegge og handle for å sikre våre uerstattelige verdier!*

De fleste grøntområder er ikke kartlagt, men vi finner noen eksempler fra Bærum artsrike natur

Denne utsikten fra Gamle Ringeriksvei mellom Stabekk og Bekkestua blir borte når utbyggingen av Skallumområdet er ferdig. Hvordan vil det gå med den rødlistede salamanderen i Skallumdammen? Foto: Jan Schwencke

som det finnes gode naturfaglige rapporter om:

1. **ISI.** På Isi er det registrert nesten 800 forskjellige sommerfuglarter. Over 40 av disse er utryddingstruet. Området mosaikk av ulike naturtyper, den kalkrike grunnen og spesielle klimatiske forhold skaper gode forutsetninger for alle typer vekster – en forutsetning for at den enkelte sommerfuglart og deres larver finner sin livsnødvendige favorittføde.
2. **FORNEBU.** I juli 2005 ble den vakre karplanten dragehode fredet. På Fornebu finner du den flere steder, blant annet et steinkast fra Lilløyplassen naturhus. Mange av voksestedene er truet av den forestående utbyggingen. Det er også ellers i området registrert en stor artsrikdom, både blant fugler, insekter og planter.
3. **JORDBRU.** Dette området i Skuidalen er et helhetlig kulturlandskap med et unikt

naturmiljø. Flere rødlistearter er registrert den siste tiden. Akershus' største sauebonde har sine beiteområder på Jordbru, områder som nå er truet av annen aktivitet. Gjengroing av arealene kan være resultatet dersom beitingen opphører.

4. **GJØNNES.** Tre små, grønne lunger er bundet sammen i en natursti ved Gjønnnes. Den botaniske variasjonen er registrert og er overraskende stor. Skoler og barnehager i nærmiljøet har naturfaglige perler i gangavstand.
5. **SANDVIKSVASSDRAGET** har vært en rik laks- og ørretelv. Etter de siste års utslippskandaler er Bærum Elveforum etablert for å redde livet i og ved elven.

Hva er likhetene mellom de fire første eksemplene?

- De viser tydelig vår kommunes rike biologiske mangfold, i og utenfor byggesonen.
- Menneskelige inngrep truer alle områdene.

- Områdenes biologiske kvaliteter var ikke tilfredsstillende kartlagt for fem år siden.
- Områdene har nylig blitt tilfredsstillende kartlagt takket være frivillige krefter, blant annet gjennom Naturvernforbundet i Bærums arbeid (med økonomisk støtte fra kommunen).

Til slutt den viktigste utfordringen:

- Områdenes helhetlige biologiske kvaliteter er tross nødvendig kartlegging, allikevel truet.

Hva skiller det siste eksemplet fra de fire første?

Svaret er enkelt:

- Sandviksvassdraget er det eneste eksempelet der det er tydelig for alle at noe må gjøres for å sikre (og reetablere) verdiene for ettertiden. Fiske-død, vond lukt og misfarget vann viser tydelig hvor alvorlig tilstanden er.
- Budstikka og andre medier har gjort en meget grundig og god informasjonsjobb når det gjelder truslene mot Sandviksvassdraget – over lang tid.
- Trusselen mot det biologiske mangfoldet i Sandviksvassdraget er **forstått** – av alle innbyggerne i Bærum. **Vilje til handling** og muligheten for økonomiske bevilgninger er til stede. Alle viktige parter trekker i samme retning – i det nyooprettede Bærum Elveforum. Nå er det håp! Saken gjelder mer enn fisk, det gjelder hele det biologiske miljøet i og ved vassdraget. Dette viser at hele det rike biologiske mangfoldet i Bærum er truet. Død fisk viser oss bare toppen av isfjellet.

SIGNALENE HAR VÆRT TYDELIGE LENGE

Bærum kommune burde ha satt i gang en massiv redningsaksjon av Sandviksvassdraget uavhengig av de siste års avisoppslag. Det ble i 1965 tatt mer enn 450 laks, og flere påfølgende år lå fangstene på 3-4000 kg fisk årlig. I dag er det sørgelige tallet ca 200 kilo fisk årlig. Allikevel måtte det enda en massiv fiskedød til for at vi virkelig skulle våkne.

Hvordan kan vi sikre at like viktige – men mindre synlige og profilerte – utfordringer blir forstått av de folkevalgte slik at vi sammen kan finne gode løsninger?

TAP AV AREALER STØRSTE TRUSSEL

Tap av arealer er trolig den største utfordring når det gjelder biologisk mangfold. Naturverdiene må sikres og interessekonflikter må synliggjøres.

Aktuelle tiltak rettet mot planlegging og arealbruk kan være:

- **En fullstendig naturfaglig kartlegging og verddivurdering av Bærums natur**, ikke minst innenfor byggesonen. (Den eksisterende kartleggingen av naturtyper (Siste Sjanse 2001) er ikke tilfredsstillende. Blant annet er grønne lungers kvaliteter og artsrikdom svært dårlig dokumentert, dette er også understreket i rapporten.)
- **Etablering av konkrete og kontrollerbare mål** som kan sikre kommunens biologiske mangfold.
- **Etablering av en langsiktig handlingsplan** som sikrer at ønskede mål nås.
 - Bevaring av strandsone langs sjø, vann og vassdrag

- Bevaring av alle eksisterende grønne lunges i boligsonen
- Økologiske vurderinger av alle prosjekter og planer som berører natur- og landskapsverdier
- Synliggjøring av konflikter knyttet til utbygging og bevaring tidligst mulig i en prosess
- Unngå prosjekter eller planer som får negative følger for biologisk mangfold
- Styrking av biologisk mangfold ved å tilbakeføre og reetablere økologiske funksjoner f.eks. ved bekkåpning.
- **Etablering av kontrollrutiner** som fortløpende kan bekrefte om målene nås eller ikke.
- **Fortløpende justering av tiltak** i overordnet plan for å sikre måloppnåelse.

KUNNSKAPSBASERT AREALPLANLEGGING

Vi ser frem til politikernes klare prioriteringer av naturmiljøet. Naturmiljø-, kulturmiljø- og landskapsinteressene må styrkes de neste årene – det handler om hvordan vi ønsker Bærum i fremtiden – en kommune vi kaller en miljøkommune. Vi venter spent på synliggjøring av disse problemstillingene i den overordnede Miljøstrategi som i disse dager er under utarbeidelse.

Kunnskapen som kommer frem gjennom kartlegging, overvåking og rødlistearbeid, må danne grunnlaget for å ta vare på de truede artene: vi trenger en kunnskapsbasert arealplanlegging og forvaltning.

Mange frivillige organisasjoner besitter kompetanse som kommunen kan dra nytte av i dette arbeidet. Vi i Naturvernforbundet i Bærum bidrar svært gjerne.

Jan Schwencke

Politikernes løfter fra forrige valg ble bare tomme ønsker. Nå forventer vi handling.

Plan- og miljøutvalget, Sektorutvalg Levekår og ordfører Odd Reinsfelt besøkte Lilløyplassen sommeren 2006. Områdets unike og sårbare natur var hovedtema. Hvordan skal vi greie å ta vare på disse verdiene? Foto: Jan Schwencke

Før valget i 2003 stilte NiB de politiske partier 11 spørsmål om natur og miljø. Ett spørsmål dreide seg om biologisk mangfold:

"Bærum har noe av det rikeste biologiske mangfoldet (artsmangfoldet) i landet og har et nasjonalt ansvar for å ta vare på dette. Hva anser ditt parti som viktigst: Sikre gjenværende natur- og kulturlandskaper mot nedbygging eller fortsatt vekst både med arbeidsplasser og befolkning?"

Fra svarene:

HØYRE: "Bærum Høyre prioriterer å sikre gjenværende natur- og kulturlandskapsverdier mot nedbygging."

AP: "Bærum Arbeiderparti vil selvfølgelig bevare Bærums biologiske mangfold."

FRP: "Så langt som mulig ta vare på både artsmangfold og kulturlandskap ..."

VENSTRE: "Sikre gjenværende natur- og kulturlandskapsverdier mot nedbygging."

KrF: "Vi ønsker å bevare gjenværende natur- og kulturlandskapsverdier."

SV: "Ja, beholde det biologiske mangfoldet."

SP: "SP ønsker å sikre gjenværende natur- og kulturlandskapsverdier mot nedbygging."

RV: "RV vil verne dyrket mark og markagrensen."

PENSJONISTPARTIET: "PPB aksepterer ikke tendensen til at nesten alt skal anses som verneverdig og dermed hindre utbygging og utvikling."

KJÆRE POLITIKERE: KOM I GANG MED ARBEIDET!

Nå er det snart valg igjen. Hvilke planer legger nå partiene for å ta vare på det biologiske mangfoldet? Vi må sikre at det viktigste av naturkvalitetene blir beholdt. Hvordan får vi til dette uten en fullstendig kartlegging, en offensiv planlegging og en prioritert gjennomføring av sikringstiltak?

FORVALTNING, IKKE KONSERVING

Er det mulig å snu den negative utviklingen? Svaret er ja, men vi behøver ikke av den grunn å legge løkk på all utvikling i vår kommune. Vi har for øvrig ikke noe valg. Med en fornuftig forvaltning av våre arealer kan det biologiske mangfoldet sikres.

Det er mulig å få til mye – med enkle og rimelige midler. Hvis vi vil – og hvis vi vet hvordan vi kan lykkes

Ny naturmangfoldlov – kan sikre kulturlandskaper og naturmiljøer som Jordbru

(NOU 2004:28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold)

Et ekspertutvalg la i 2004 frem et forslag til ny naturmangfoldlov. Det er mye positivt i forslaget, men også momenter som må forbedres. Embetsverket i Miljøverndepartementet bearbeider nå høringssvarene og lager forslag til lovtekst.

BEDRE ENN GJELDENDE NATURVERNLOV

Naturmangfoldloven vil ha en del nye prinsipper om bevaring av natur, landskap og biomangfold, som gjeldende naturvernlov ikke omfatter. Det vil bli behov for samordning med andre lover, spesielt en revidert Plan- og bygningslov.

SKAL SIKRE BIOMANGFOLDET

Viktig med en ny Naturmangfoldlov er at den vil dekke både bærekraftig bruk og vern av naturen. Loven skal bidra til å nå det norske nasjonale målet om å stanse tap av biomangfold innen 2010, og til å bevare mangfoldet på lang sikt.

Slik kan den nye biomangfoldsloven sikre det unike kulturlandskapet på Jordbru:

§9 (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på miljøet.

NiB mener det ikke foreligger en samlet vurdering av konsekvenser for det helhetlige naturmiljøet på Jordbru, som er å regne som en viktig del av et større og helhetlig kulturlandskap. Dette gjelder også det siste, større antall beitedyr (storfe, sau og hest) i Bærum, som står i fare for å forsvinne eller sterkt reduseres ved eventuelle utvidelser av aktivitetene i området.

§10 (samlet belastning)

En beslutning skal vurderes ut fra den samlede belastning som naturmiljøet er eller vil bli utsatt for.

NiB mener at en slik samlet belastning ikke er redegjort for og at en slik vurdering må foretas.

Den nye biomangfoldsloven kan sikre det unike kulturlandskapet på Jordbru

Foto: Jan Schwencke

FN-konvensjonen om biologisk mangfold: Trådte i kraft i Norge i 1993!

FN-konvensjonen om biologisk mangfold av 1992 ble ratifisert av Norge 9. juli 1993, og trådte i kraft 29. desember 1993. Hittil er så mange som 180 land blitt parter under konvensjonen. Konvensjonen inneholder direkte forpliktelser, men er også en rammekonvensjon som fastsetter prinsipper og forutsetter en dynamisk utvikling gjennom ulike vedtak.

TRE LIKEVERDIGE MÅLSETTINGER Konvensjonen har tre likeverdige målsettinger:

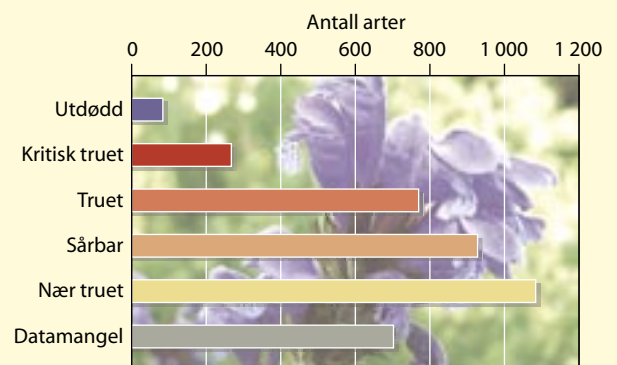
- bevaring av biologisk mangfold
 - bærekraftig bruk av dets komponenter
 - en rimelig og likeverdig fordeling av fordelene som følger av utnyttelsen av biologiske ressurser.
- Vi nevner her spesielt **artikkel 7**, som fastslår at partene skal identifisere viktige typer av biologisk mangfold, og overvåke virksomheter som kan true dette.

Rødlista 1988 truede arter i Norge

Norsk Rødliste 2006 kan betraktes som en helseat-test for norsk natur. Rødlista kan brukes til å stille diagnosen og vurdere hvilken behandling som er nødvendig, og hvor den bør settes inn. Det er slik at skogen representerer 48 % av rødlisteartene og jordbrukslandskapet 35 %. Du kan finne ut mer om hvilke arter som er truet her:

www.artsdatabanken.no

(Kilde: www.sabima.no)

Fordeling av de 3886 artene på norsk rødliste 2006, etter truethetskategori. Kilde: Artsdatabanken

Verdifulle trær i Bærum

Av Sunniva Schjetne

Naturvernforbundet i Bærum mener at bevaringsverdige trær, både i boligsonen og i jordbrukets kulturlandskap, bør kartlegges. En slik oversikt ville være et godt redskap for en best mulig forvaltning og skjøtsel av denne natur- og kulturarven.

Bærum har vært og er en kommune i sterk vekst. Et stort press på arealene i flere tiår har ført til forandringer i landskapsbildet. Dyrket mark er mange steder bygget ned, av boliger, veger, kraftledninger m.m. og med dette blir gjerne også de store og vakre gamle trærne enten borte eller skadelidende. Fortsatt finnes verdifulle alleer, trerekker og monumentale enkelttrær flere steder i Bærum. Dette er trær som bør sikres for ettertiden.

Helsebringende

Store, gamle trær er landskapselementer som gir områder identitet og særpreg. I tillegg er trærne en del av vår kulturhistorie. Flere undersøkelser viser at trær og grønne omgivelser påvirker vår mentale helse positivt.

Biologiske verdier

De siste årene er man også blitt oppmerksom på allé- og **solitærtrærnes** betydning for det biologiske mangfold. Disse trærne har soleksponerte stammer som danner særegne livsvilkår for lav, moser og insekter. I en kartlegging av naturtyper i Bærum (Siste Sjanse, rapport – 2000), understrekes at Bærum har en dårlig kartlegging av det biologiske mangfold knyttet til trær i jordbrukets kulturlandskap. I rapporten fremheves at **styvingstrær**, alleer og trær i beitelandskap bør registreres. Det vurderes som svært sannsynlig at det finnes biologiske verdier tilknyttet disse trærne.

Trærne på Tanumplatået

Ta beina fatt og gå på oppdagelsesferd og opplev særpregede trær i Bærum! En tur på Tanumplatået, der disse gamle trærne kan oppleves i en kulturhistorisk sammenheng, kan anbefales. De styvede asketrærne langs Tanumveien er svært spesielle. Før i tiden ble trær styvet for å skaffe mat til husdyrene. Slike alleer er i ferd med å bli borte mange steder.

Den gamle eika

Følger man Tanumveien nordover, kommer man til et landemerke: den gamle eika. Den har en fin beliggenhet i forhold til kirken og den gamle veien. Med en alder på flere hundre år er dette kanskje Bærums eldste tre? Det må flere til for å holde rundt den tykke stammen. En måling viser en omkrets på ca. 4 meter. Fredningsskiltet er rustet. At generasjoner før oss har latt dette treet stå, slik at vi i dag også kan oppleve det, gir dimensjoner.

Store gamle trær innehar betydelige verdier. Naturvernforbundet i Bærum ønsker en god forvaltning av denne natur- og kulturarven til glede for Bærums innbyggere.

Kjenner du til særpregede trær i Bærum, send gjerne en e-post til oss!

Solitærtre – er et enkeltstående tre. Begrepet benyttes oftest om store og monumentale trær som gir identitet og særpreg til sine omgivelser.

Styvingstre – er et tre hvor toppskuddene er kuttet jevnlig. Trærne ble vanligvis styvet for å gi mat til husdyrene. Trærne har en karakteristisk form med en "kost" av skudd på toppen.

Naturvernforbundet i Bærum kartlegger verdifulle naturområder og kulturlandskaper i boligsonen

Søndre delen av Gjønnesskogen som er en typisk hundremeterskog, brukes flittig av bl.a. en barnehage.

Fotos: Jan Schwencke

Av Finn Otto Kvillum

Antallet grøntområder i Bærums boligsoner har sunket drastisk. Likevel er mange av de gjenværende områdene utsatt for et vedvarende utbyggingspress. Dette gjelder både de som er tilgjengelige for allmennheten og de lukkede områdene. En fellesnevner for dem alle er at de er uvurderlige om vi skal beholde den gjenværende grøntstrukturen og det biologiske mangfoldet i boligsonen. Som et første skritt for å sikre områdene, kartlegger og analyserer NiB disse. Kartleggingen skal bl.a. synliggjøre og øke bevisstheten om naturområdenes og kulturlandskapenes verdi. Prosjektet er støttet med kommunale LA 21-midler.

Viktige for bo- og livskvaliteten

En viktig side ved bo- og livskvaliteten i Bærum er tilgang til naturområder i nærhet til egen bolig. Grønne lunger i boligsonen, som lokale "hundremeterskoger", fuktområder med sin spesielle vegetasjon eller små og store skogholt for turer, lek og naturopplevelse, er verdifulle kvaliteter i folks nærmiljø. Også grøntområder som ikke er tilgjengelig for folk flest, slike som de gjenværende landbruksområdene og skogholt og skogbelter på privat grunn, er viktige i et estetisk og biologisk perspektiv. NiB bestemte seg derfor for å kartlegge disse

områdene og søkte kommunen om LA 21-midler i 2006. Søknaden ble innvilget med kr. 35 000.

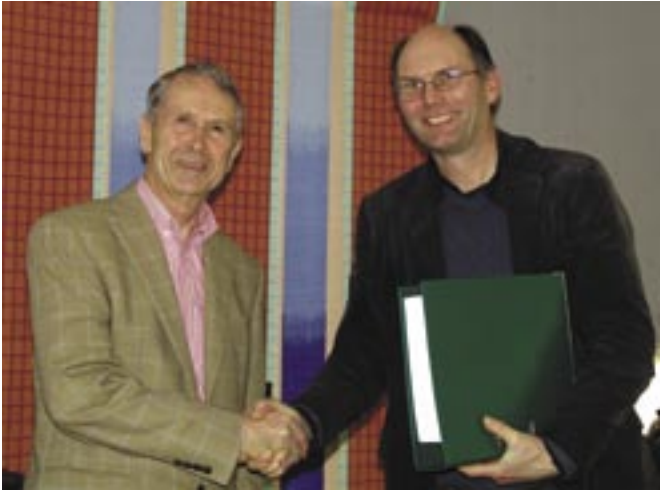
Et omfattende kartleggingsarbeid

NiBs styre nedsatte en gruppe på fem personer til å ta seg av kartleggingen av grøntområdene. For at prosjektet skulle få en best mulig lokal forankring, ble Bærums 46 velforeninger tilskrevet med anmodning om å svare på et registreringskjema. 18 velforeninger responderte, men her skal vi være oppmerksom på at noen velforeninger er små og noen er lite aktive. Atter andre mente de

ikke hadde noen verdifulle områder å innrapportere.

Kommunens kartsystem på Internett har vært til uvurderlig hjelp. Innsamlede opplysninger om arealstørrelse, reguleringsstatus, naturtyper, bruk, beliggenhet, særpreg m.m. er nå behørig registrert og vi må kunne si oss tilfreds med resultatet: 150 områder som antas å utgjøre 80-90 prosent av naturområdene og kulturlandskapene i boligsonen.

150 områder kan kanskje høres tilfredsstillende ut, men her skal vi være oppmerksom på at mange av områdene er små og at disse favner en forholdsvis liten andel av det

Svein Finnanger, avdelingsjef i Natur- og idrettsforvaltningen, har nettopp mottatt mappen med 150 registrerte grøntområder fra Finn Otto Kvillum, leder for NiBs prosjekt.

gjenværende grøntarealet i boligsonen, spesielt i Østre Bærum

Alle områdene like viktige

Bærum har et særdeles rikt biologisk mangfold. Dette skyldes områdets geologiske historie, de marine sedimentene fra den gang da havet stod 220 meter over dagens nivå og sist, men ikke minst, det gunstige klimaet. Alle de registrerte områdene er derfor verdifulle sett fra et biologisk synspunkt, og i

nasjonal sammenheng vil det være nærmest utilgivelig ikke å ta vare på de naturområdene og kulturlandskapene som er igjen. Spørsmålet reiser seg nå med større tyngde enn noensinne: Hva er viktigst, vekst eller vern?

Presentasjon av kartleggingen

Undertegnede presenterte resultatet av kartleggingen for ansatte i kommunens Natur- og idrettsforvaltning og representanter

for styret i Bærum Velforbund torsdag 18. januar. Begge parter fikk overlevert en perm med en detaljbeskrivelse og et kartutsnitt for hvert av de 150 områdene.

Avhengig av politikerne

Hovedhensikten med prosjektet er altså å få sikret områdene for ettertiden. Neste skritt i prosessen blir derfor å synliggjøre resultatet av registreringen i en publikasjon, og det tas sikte på å få laget et kart med alle områdene plottet inn.

Når publikasjonen og kartet er ferdig, vil vi ta kontakt med de politiske partiene for å finne allianser som eventuelt kan bistå med å endre områdenes reguleringsmessige status. Det skal bli spennende. Publikasjonen skal selvsagt også gjøres tilgjengelig for alle andre interesserte, og for Naturvernforbundet i Bærum er det viktig å få med flest mulig på laget for et varig vern av Bærums gjenværende grønne lunger.

Øverlandel

Øverland Andelslandbruk BA

Høres det fristende ut med ukentlig friske økologiske grønnsaker hentet direkte fra jordet på Øverland gård?

Planleggingen av kommende sesong er nå i full gang og andelslaget åpner for nye andelseiere. Dette kan hele familien nå bli en del av!

Interessert i mer info?

Kontakt styreleder Jolien Perotti, tlf 48226484 - jolienperotti@hotmail.com

Les mer om Øverland gård og andelslaget på www.norgesvel.no

Er ikke vern av enkelt-trær viktig for miljømyndighetene?

Av Sunniva Schjetne

De store monumentale eikene fredes ikke lenger. I dag er myndighetene mer opptatt av å frede helhetlige kulturmiljøer. Solitære trær som positivt preger landskapsbildet har derfor ikke lenger et tilstrekkelig rettsvern. Det tar bare minutter å felle et tre...

I dag finnes 179 fredete trær og alleer i Norge, hvorav tre i Bærum. Fredning av enkeltstående trær er i dag ikke prioritert av miljømyndighetene. Ingen trær er fredet etter naturvernloven siden 70-tallet.

I en mastergradsoppgave, offentliggjort i januar, har landskapsarkitektstudent Guro Hessner, Universitetet for miljø- og

biovitenskap, tatt for seg solitære trærts landskapsverdi, rettsvern og forvaltning. Dette er interessant lesing for alle som er opptatt av trær. En gjennomgang av aktuelt lovverk viser at solitære trærts rettsvern er særdeles svakt. Med den nye naturmangfoldloven blir de klassiske trefredningene borte.

I forslag til ny naturmangfoldlov forutsettes enkeltrær ivaretatt

Guro Hessner:
SOLITÆRE TRÆR
Landskapsverdi, rettsvern og forvaltning
Universitetet for miljø- og biovitenskap
Institutt for landskapsplanlegging
2006

gjennom plan- og bygningsloven. Men bruken av denne loven byr også på svakheter og det er liten tradisjon for å regulere til spesialområde bevaring for enkeltrær. Det pekes i oppgaven blant annet på at kommunen ikke er et uavhengig forvaltningsorgan. Lokalpolitisk er det ofte mer populært med utbygging enn med vern og utbygger vil ha høyest mulig utnyttelse av tomten.

Skal vi for ettertiden også ha vakre solitærtrær, må vi også plante og skjøtte trær, som på sikt kan bli nye landskapselementer. Hessner spør om en kanskje bør ha et system for å verne lovende og livskraftige ungtrær, i håp om at de kan overta som landemerker i bygd og by om noen hundre år.

I denne mastergradsoppgaven er verdifulle solitærtrær i Vestfold kartlagt. I tillegg tar oppgaven for seg landskapsverdien til solitærtrær ved å se på hvordan de opptrer som landskapselementer. Mastergradsoppgaven trekker opp en rekke interessante problemstillinger knyttet til forvaltning, verdi og vern. Dette er anbefalt lesing for alle som er opptatt av kvaliteter i våre omgivelser. Kan Bærum bli en foregangskommune?

Revitalisert vann

Aladdin karaffel gir deg bløtt godt drikkevann på 1 minutt!

Distribueres av:

Barbara Hagen

Carpe Diem Nettverk Senter

Ringstabekkveien 105, bygg E

1356 Bekkestua

tlf. 67 50 90 68 – 911 88 999

www.godt-vann.no

NATURVERN – NATURGLEDE – NATURBRUK

Av Hilde Arneberg, 4. kandidat for Bærum Venstre til kommunestyrevalget. Sykepleier på Rikshospitalet. Bosatt på Jar.

Bærum har noen av Norges og dermed også Europas rikeste naturverdier. Dette gir oss som bor her unike muligheter og samtidig et stort ansvar for å forvalte og verne disse ressursene.

Venstre er et forvalterparti med lang tradisjon i å sette fokus på natur og miljøvern. Vi er stolte av å sette fokus på naturvern. For å nevne ett eksempel, bidro Venstre i 2005 til å verne 52 nye norske vassdrag.

Politiske vedtak må være fundert på kunnskap om naturkapital, bærekraft og fornybarhet.

Vi må ta vare på det biologiske mangfoldet i Bærum og i samarbeid med grunneiere utarbeide skjøtelsesplaner som gir truede arter og blant planter, dyr og fugler tilstrekkelig vern. Det betyr at vi med kunnskap om naturen skal få lov til å dekke våre egne og samfunnets behov, men uten at det går ut over de grenser naturen setter.

Vi ønsker å vise respekt for den forvaltningen våre forfedre har utøvd slik at vi har kunnet nyte godt av deres vurdering. Vårt håp er at våre etterkommere skal tenke det samme om vår forvaltnings-evne og selv utøve bruk av naturens ressurser med respekt og omtanke.

Felles utfordringer

Bærum Venstre og Naturvernforbundet i Bærum har noen felles utfordringer, blant annet:

- 1) industriområdet ved Rud/Hauger og fare for utslipp i Sandvikselva og
- 2) idrettens krav til teknisk avanserte anlegg, som f.eks. kunstgressbaner i grønne lunger.

Vi ønsker å verne marka og verne grønne lunger mot offentlig omregulering. Innbyggerne i Bærum bor i et område med stor utnyttelsesgrad og bolig-tetthet. Ledige tomter og friarealer er attraktive for utbyggere som ser et stort inntjeningspotensiale og fortjeneste. Bærum trenger de grønne, fredelige områder som er igjen til rekreasjon og felles benyttelse for befolkningen. Vi sier derfor nei til boligbygging

der infrastruktur (transport, skole, servicetilbud med mer) ikke er på plass – for å verne det Grønne Bærum.

Tempoet er høyt og kravet til effektivitet og aktivitet stort for det store flertall. Betydningen av

nærhet til naturopplevelser og rekreasjon kan ikke overvurderes verken ut fra livskvalitet eller ivaretagelse av helse og styrke.

Hundehold

Et stort antall husstander i Bærum har hund. Dette medfører at en betydelig andel mennesker er ute i naturen med sine firbente venner. Venstre arbeider for at kommunen skal ha en aktiv politikk når det gjelder hold av hund og andre husdyr.

Et eksempel på dette er egne permanente områder for aktivitet og trening med løs hund, også i perioder med båndtvang. Dette tror vi vil redusere faren for at ubetenksomme eiere bryter båndtvangen og ved sin hund utsetter vilt for fare og skade. Vi tror at egne hundeløyper om vinteren vil stimulere aktivitet med hund og hindre konfrontasjoner med mennesker på tur uten hund og øke turgleden for alle parter. Derfor fremmet vi saken i forslaget til reguleringsplan for Jordbru.

Initiativ fra Venstre

Bærum Venstre har ved sine kommunestyre-representanter fremmet krav om eget miljøregnskap i forbindelse med handlingsplanen for 2007.

Vi har fremmet flere forslag om naturvern og sikring av kulturlandskap og biologisk mangfold.

Venstre har vært varsom med å anbefale å legge kunstgress på sårbar natur, f.eks. Jarmyra, fordi det fortsatt råder usikkerhet og faglig uenighet om konsekvenser på sikt.

Vi tror at ved et sterkt Venstre i Bærum som et parti kjent for miljøansvar og for evne til samarbeid på sak både til høyre og venstre, vil vi kunne i vareta naturen i vår kommune på en best mulig måte.

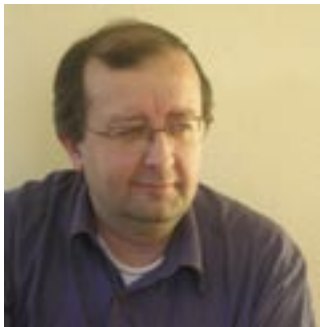
God tur og Godt valg!

Venstres Hilde Arneberg på tur med border-setteren Sambo på Jarmyra

”Skal vi bli litt dristigere?”

Av Torbjørn Endal

Dette spørsmålet stilte Askers ordfører i Budstikka rett før årsskiftet. Et betimelig spørsmål til befolkningen i to av Norges mest ressurssterke kommuner. Det å være på toppen av verdens velstand gir oss et betydelig ansvar i forvaltningen av

felles globale ressurser. Ordfører Strand viser til Asker kommunes miljøvennlige valg i 1996 hvor de har tatt aktive valg som kjøp av CO₂-kvoter og rettferdig handel (*fair trade*) ved kommunale innkjøp. Dette som en start på veien til en mer rettferdig verden. Bra at Asker kommune våger. Følger Bærum etter?

Hovedtanken bak rettferdig handel er å skape kortest mulig vei fra produsent til forbruker, samtidig som forbrukere i rike land bidrar til å sikre fattige arbeidere bedre sosiale kår og en anstendig lønn.

Politisk styring

Det er ikke tilstrekkelig å slå seg på brystet over at kommunegårdens forbruk reduseres. Virkemidlene må nå ut til hele samfunnet. Da må politikerne ta føringen i forvaltningen av vannressursene, jordres-

sursene og luften, og la hensynet til disse elementene overstyre kortsiktige økonomiske interesser. Med politikere som tør se fremover og tør sette krav til egen befolkning, næringslivet, utbyggere, foreningslivet og seg selv, skal vi klare å gjennomføre denne dugnaden.

Sett fantasien i sving!

Her er noen ideer til kommunale virkemidler utenfor kommunegårdens vegger:

- Konkurransen blant bensinstasjonene i kommunen om å selge bioetanol, biodiesel og/eller naturgass. Like gjerne det som å kjøpe CO₂-kvoter.
- Alle bedrifter som viser praktisk vilje til rettferdig handel, får en påskjønnelse fra kommunen (f.eks. annonseplass i Budstikka, betalt av kommunen).
- Bærums-bedrifter som senker behovet for ressurskrevende flyreiser, får tilsvarende påskjønnelse fra kommunen.
- Innbyggere som viser initiativ til å gå over til miljøvennlig oppvarming og strøm til egen bolig, fritas for kommunale avgifter.
- Idrettslag som aktivt senker reisebehovet gjennom å konsentrere sine aktiviteter til lokale arenaer, gis større kommunale tilskudd.
- Gratis månedskort til 100 nye kollektivreisende hver måned for å redusere bilbruken.
- Dette punktet fyller du ut selv! Det trengs mange kreative forslag her.

Dagens engasjerte politikere har et stort ansvar i å ville bringe samfunnet videre. Folket likeså. Det handler om å gi folk muligheten til å kunne velge miljøvennlig. Folket fortjener politikere som tør vise vei til et sterkere miljøvern og til en mer rettferdig fordeling av klodens goder.

Øverland Miljøgrend

DET KGL. SELSKAP FOR NORGES VEL

Norges Vel utvikler livskraftig lokalsamfunn!

Framtidsrettede miljøløsninger er et viktig element i dette:

- Oppvarming med bioenergi fra skogsflis
- Rensing av avløpsvann med naturbaserte metoder
- Hjemmekompostering av matrester
- Miljøvennlig materialbruk
- Økologisk drift på Øverland gård
- Samarbeid med Øverlandel

En gratis «skole» for alle – bli bedre kjent med 75 arter!

I 2007 introduserer vi et opplegg der vi spesielt vil legge turene til rette for små og store som ønsker mer kunnskap og erfaring om våre vanligste arter. Opplegget går i enkelthet ut på at turlederne på foreningens ekskursionser tar et spesielt ansvar for noen på forhånd annonserte «garanterte Fugleskolearter». Det vil være 5–10 slike arter på hver tur. Disse artene blir spesielt beskrevet i vårt tur-program. På denne måten blir du bedre kjent med mange av våre vanligste fuglearter.

Alle ikke-medlemmer ønskes spesielt velkommen, og vi vil ikke kreve medlemsavgift for den som ønsker å følge dette opplegget. Vårt håp er selvfølgelig at flest mulig vil bli medlemmer senere.

For at deltagerne skal få mest mulig utbytte av turene, anbefaler vi at de leser om våre «garanterte fuglearter» på forhånd. Hvis du ønsker informasjon om litteratur og kikkerter, se www.naturogfrid.no.

For mer info, se www.fugleskolen.no

Vel møtt til spennende og lærerike turer!

Mvh styrene:

- NOF, avd. Asker og Bærum
- NOF, avd. Oslo og Akershus

Denne logoen forteller at opplegget er tilpasset Fugleskolen

Stokkender. Foto: Terje Jacobsen

Steinerskolen i Bærum

Steinerskolen i Bærum er en frittstående skole, som ligger idyllisk til på Grav gård i Østre Bærum. Vi har 3 barnehageavdelinger, 1.-10. klasse og 1.-3. videregående med musikk- og teaterlinje, allmennfaglig linje med fordypning i film/media, musikk og kunsthøgskolefag.

Vi er en del av et pedagogisk alternativ, som i Norge omfatter mer enn 30 Steinerskoler fra Kristiansand i sør til Tromsø i nord. Det finnes over 1000 Steinerskoler, fordelt i alle verdensdeler.

Steinerskolens fagplan legger vekt på at elevene skal få utvikle seg gjennom en stor grad av kunstnerisk og praktisk egenaktivitet, som er integrert i alle fagområder, også de teoretiske.

Henv. Steinerskolen i Bærum

Adr: Grav gårdsvei 5, 1358 Jar

Tlf. 67 16 22 70

E-post: grav@steinerskolen.no

www.steinerskolen-i-baerum.no

Returadresse:
Naturvernforbundet i Bærum
Pb. 252
1319 Bekkestua

B

